

ONDERHOUDSCHECKS
PRAKTISCHE ADVIEZEN
KLEIN HERSTEL

INSPECTIERAPPORT 2018
Objectnummer :
Toren
Oasingaleane 9 te Langweer

INSPECTIERAPPORT

Objectgegevens

Objectnummer	1535
Debiteurnummer	4325
Object	Toren
Gelegen te	Oasingaleane 9 te Langweer
Gemeente	De Fryske Marren
Monumentnummer	R 13238

Inspectieplan*Algemeen*

Risicoklasse:	3
Frequentie inspectie (maanden):	1 x per 2 jaar
Inspecties mogelijk vanaf (tijd):	8 uur
Eigenaar:	Stichting Behoud Rijks Monumenten Wolsmastate 5 te Ouwsterhaule
Contactpersoon:	J. de Vries Telefoon: (0513) 43 63 40 E-mailadres: jdvbalk@hetnet.nl

Locatie bus

Parkeren bij de kerk.

Materialen op locatie

-

Bijzonderheden

-

Bereikbaarheid en toegankelijkheid

Het interieur is redelijk toegankelijk voor inspecties.

Het exterieur is goed bereikbaar voor inspecties en ook goed bereikbaar voor reparaties.

Inspectiegegevens

Inspectie uitgevoerd door:	D. Tolsma en W. Punter
Inspectiedatum:	13 februari 2018

Inleiding

De inspectie heeft betrekking op de staat van onderhoud en de gebreken aan die delen van het object, die zichtbaar en op redelijke wijze veilig bereikbaar zijn. Er wordt niet gecontroleerd op niet-zichtbare delen c.q. verborgen gebreken en er wordt geen asbestinventarisatie uitgevoerd. Het inspectierapport is bedoeld als leidraad voor het plegen van stelselmatig en periodiek onderhoud ter voorkoming van verval.

Op onze website www.monumentenwachtfryslan.nl kunt u aanvullende informatie vinden, waaronder een onderhoudswijzer met infobladen en duurzaamheidstips.

Voor uitvoering van werkzaamheden adviseren wij u om te informeren bij de gemeente of hiervoor een vergunnings- of meldingsplicht geldt.

Uitgevoerde werkzaamheden door de Monumentenwacht

- Eén gebroken lei is met behulp van touwtechnieken hersteld.

Verwerkte materialen

- Eén lei.
- Bevestigingsmateriaal t.b.v. het bevestigen van de lei.
- Klein materiaal.

INSPECTIERAPPORT

Algemeen

De constructieve toestand (casco) van het gebouw is goed. De onderhoudstoestand is eveneens goed.

Belangrijkste aanbevolen werkzaamheden in volgorde van prioriteit onderdelen

	<u>rubriek</u>	<u>technische staat</u>	<u>termijn</u>
○ Aanbrengen/verbeteren veiligheidsvoorzieningen.	4.2	Slecht	0-1 jaar
○ Loodaansluiting torenspits nader onderzoeken en herstellen.	2.3	Matig	0-1 jaar
○ Onderzoek naar ijzerwerk klokkenstoel en herstellen.	3.9	Matig	0-1 jaar
○ Het schilderwerk van de galmborden behandelen.	1.8	Matig	0-2 jaar
○ Onderhoudswerkzaamheden aan de klokkenstoel uitvoeren.	3.9	Matig	1-3 jaar
○ Ontroesten en behandelen ijzerwerk.	1.4.2/3.2.1	Matig	1-3 jaar
○ De deur aanscherpen.	1.5	Matig	2-5 jaar
○ Herstellen voegwerk.	1.2.1/4.3	Redelijk	2-5 jaar
○ Plaatselijk bijwerken schilderwerk.	1.7.2/1.8	Redelijk	2-5 jaar

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES
1. GEVELS		
<u>1.1 Funderingen</u>		
Algemeen		
- fundering	G Voor zover waarneembaar en gezien de kwaliteit van het opgaande muurwerk.	
<u>1.2 Gevels</u>		
<i>1.2.1 Baksteen</i>		
Algemeen		
- herstellde voegwerk	Plaatselijk is het voegwerk platvol hersteld en niet met dagstreep zoals de originele voeg is uitgevoerd.	
Westgevel		
- metselwerk	G Scheurvorming in de dagkanten van de galmbord openingen.	
- voegwerk met dagstreep	R Verspreid uitgesleten voegwerk, met name op de 2 ^e geleding.	○ Partieel herstellen van het voegwerk, met een kalkhoudende mortel die qua structuur overeenkomt met de originele voeg.
		
	Open voegwerk ter hoogte van de 2 ^e geleding.	
Noordgevel		
- metselwerk	G	
- voegwerk met dagstreep	R Met name ter hoogte van het maaiveld open en uitgesleten voegwerk.	
Oostgevel		
- metselwerk	G	
- voegwerk met dagstreep	R Plaatselijk uitgesleten voegwerk.	
Zuidgevel		
- metselwerk	G	
- voegwerk met dagstreep	R Plaatselijk open voegwerk tussen galmbord openingen en ter hoogte van het maaiveld.	
Algemeen		
- muurankers	G	
- geschilderde kapitelen op lisenen	R Het schilderwerk van de bovenste kapitelen heeft scheur- en barstvorming aan de bovenzijde.	
<u>1.4 Vensters</u>		
<i>1.4.2 Hout</i>		
Westzijde		
- ramen en kozijnen	R Het hout is met name aan de binnenzijde verweerd.	
- ijzeren bruggen achter vensters	R Plaatselijk zeer corroderend.	○ De corroderende bruggen roestwerend behandelen ca. 3 stuks.
- natuursteen lekdorpels	G	

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES
<p><u>1.5 Deuren, poortjes, toegangen</u> Westzijde</p> <ul style="list-style-type: none"> - toegangsdeur 	<p>M De deur is langs de onderzijde en boven de aangescherfde delen door houtrot aangetast.</p> <p>Door houtrot aangetast.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ De deur aanscherpen tot aan het gezonde hout.
<p><u>1.7 Glas/schilderwerk</u></p> <p><i>1.7.1 Beglazing/glas-in-lood</i></p> <p>Beglazing</p> <ul style="list-style-type: none"> - blanke beglazing <p>Glas-in-lood</p> <ul style="list-style-type: none"> - blank verglaasde panelen <p>Stopverf</p> <ul style="list-style-type: none"> - algemeen <p><i>1.7.2 Schilderwerk</i></p> <p>Algemeen</p> <ul style="list-style-type: none"> - deur - overige 	<p>R 1 ruitje ter hoogte van de 2^e verdieping is kapot.</p> <p>G</p> <p>G</p> <p>R Plaatselijk barstvorming in het schilderwerk.</p> <p>G</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ruitje vervangen bij de eerstvolgende schilderbeurt. ○ Na herstelwerk aan de deur deze schilderen. Zie ook rubriek 1.5.
<p><u>1.8 Diversen</u></p> <p>Tijdsaanduiding</p> <ul style="list-style-type: none"> - wijzerplaat en wijzers - schilderwerk - verankering wijzerplaten <p>Galmopeningen</p> <ul style="list-style-type: none"> - galmborden 	<p>R Voor zover waarneembaar.</p> <p>G</p> <p>G</p> <p>G Van de oostelijke galmbord ontbreekt de afdichting aan de onderzijde, waardoor er nestvorming in de opening voordoet.</p> <p>Nestvorming in galmopening.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Plank aanbrengen zoals de overige galmopeningen.
<p>Schilderwerk</p> <ul style="list-style-type: none"> - algemeen 	<p>G</p> <p>G Westzijde vuil en glansverlies.</p>	

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES
<ul style="list-style-type: none"> - zuid 	<p>M Barstvorming, gebladderd, afkrijting en ontbrekend schilderwerk.</p> 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Afhankelijk van de situatie overschilderen met 1 of 2 verflagen.
<ul style="list-style-type: none"> - afgazing 	<p>G Schilderwerk galmborden</p> <p>G Op de zuidzijde zit een gat in het gaas. Door de aangebrachte plank is de kans dat vogels hierdoor naar binnen komen gering.</p> 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Het gaas bij gelegenheid herstellen.
<p>Waterlijsten</p> <ul style="list-style-type: none"> - houten waterlijsten op klossen 1^e geleding - houten waterlijsten op klossen 2^e geleding - houten lijsten bakgoten - lood op waterlijsten - schilderwerk 	<p>G Voor zover waarneembaar.</p> <p>G</p> <p>G</p> <p>G</p> <p>G</p>	
<p>2. DAKEN</p>		
<p><u>2.1 Kapconstructies</u></p>		
<p>2.1.1 Hout</p>		
<p>Ingesnoerde naaldspits</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - constructie spitsvoet 	<p>R Diverse door houtrot aangetaste onderdelen zijn in het verleden hersteld door middel van aangieten. Er wordt niet uitgesloten dat er nog meer aantastingen van houtrot in constructie aanwezig zijn.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - grenen spitsconstructie 	<p>R Vermoedelijk zijn enkele hoekkeperbalken aan de achterzijde door houtrot aangetast ontstaan door oude lekkages. De makelaar is nabij de hoogste vloer door houtworm aangetast.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - verankeringen 	<p>G Deze zijn recent aangebracht.</p>	

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES
<u>2.2 Dakbedekking</u>		
2.2.3 <i>Leien</i>		
Ingesnoerde naaldspits		
- dakbeschoot	R	Langs hoekkepers is het dakbeschoot plaatselijk door houtrot aangetast.
		○ Bij werkzaamheden aan de leibedekking rekening houden met houtrot aantastingen van het dakhout.
- leien rijndekking	G	
<u>2.3 Loodaansluitingen</u>		
Ingesnoerde naaldspits		
- hoekkeperlood bij de schoot noordoost	M	De bliksembeveiliging zijn met klemmen op het lood bevestigd. Daarbij zijn de gaten vermoedelijk gedicht met kit. tijdens de inspectie blijkt dat de lekkage die bij de vorige inspectie is geconstateerd nog steeds lek is.
		○ Nader onderzoek laten verrichten naar de loodaansluiting. Aan hand hiervan een herstelplan opstellen.
- overig hoekkeperlood	G	
- voetlood leibedekking	G	
<u>2.4 Goten en hemelwaterafvoeren</u>		
2.4.1 <i>Goten</i>		
Omloop		
- koperen bekleding	G	
- afdeklood onder balustrade	G	
2.4.2 <i>Hemelwaterafvoeren</i>		
Algemeen		
- koperen afvoeren	G	
- steekpijpen door / onder de omloop	G	Voor zover waarneembaar.
<u>2.5 Dakopeningen</u>		
2.5.4 <i>Luiken</i>		
Ingesnoerde naaldspits		
- koperbeklede luiken	G	
- lood omranding	R	Van het hoogste luik is de loodaansluiting langs de bovenzijde verwrongen. Hierdoor sluit het luik onvoldoende. De vlaggenmast komt tegen het lood aan.
		○ Loodaansluiting herzien.
<u>2.7 Gootlijsten/balustraden</u>		
Balustrade omloop		
- ijzeren balustrade	G	
<u>2.8 Diversen</u>		
Bekroning spits		
- ijzeren kruis	R	Plaatselijk roestig.
		○ Op termijn roestwerend behandelen.
- pijnappel en windvaan	G	Voor zover waarneembaar.
- loden muts om makelaar	G	Voor zover waarneembaar.
Ventilatie spits		
- ventilatieopeningen in spits	G	
- schilderwerk openingen	G	

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES
<p>3. INTERIEUR</p>		
<p><u>3.0 Algemeen</u> Interieur - algemeen</p>	<p>Voor zover bereikbaar en zichtbaar zijn door ons in het constructieve gedeelte van het interieur enkele noemenswaardige gebreken geconstateerd.</p>	
<p><u>3.1 Binnenwanden</u> Binnenzijde buitengevel - metselwerk</p>	<p>R Het muurwerk vertoont meerdere verticale scheuren. Door het roesten van de oude bevestigingen (de bevestiging is vervangen) van de wijzerplaat is het muurwerk op de noordzijde gescheurd.</p>	
<p><u>3.2 Dragende constructies/vloeren</u></p>		
<p><i>3.2.1 Dragende constructies</i> Algemeen / overig - eiken constructie, balklagen, onderslagen, stijlen, schoren</p>	<p>R Het hout is verweerd en op meerdere plaatsen aangetast door bonte knaagkever. Mogelijk is dit nog actief. Van meerdere balken zijn de opleggingen hersteld doormiddel van aanlassen en aangieten met epoxy. Enkele balken zijn vervangen.</p>	
<p>- verankeringen balken - verankeringen hoekstijlen ter hoogte van klokkenstoel - draadeinden/nagels door verbindingen</p>	<p>G</p> <p>M Drie ankers zijn gecorrodeerd.</p>	<p>○ Ankers roestwerend behandelen.</p>
<p>- trekstangen</p>	<p>M Corroderend</p>	<p>○ Op termijn rekening houden met het vervangen van de draadeinden door rvs draadeinden.</p>
<p><i>3.2.2 Vloeren</i> Begane grondvloer - balklaag</p>	<p>G</p> <p>R Gezien de nieuwe vloerdelen is er vermoedelijk herstelwerk verricht aan de balklaag. De vloer veert echter nog wel door.</p>	
<p>Eerste verdiepingsvloer - balklagen algemeen</p>	<p>R De aangelaste delen zijn doormiddel van draadeinden aan elkaar verankerd.</p>	

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES
<p>3.9 Diversen</p> <p>Klokken</p> <ul style="list-style-type: none"> - eiken klokkenstoel 	<p>M Met name de lagere delen van de klokkenstoel zijn aangetast door aantastingen van houtborende insecten en hierdoor verzwakt. Vermoedelijk is deze nog actief. De noordwestelijke en zuidwestelijke staanders zijn verzwakt. De toognagels door verbindingen zijn in het verleden aangetast, enkele zijn totaal vergaan. Schoor zuidwestzijde zit los.</p> <p>De staander aangetast door houtborende insecten.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Onderhoudswerkzaamheden aan de klokkenstoel uitvoeren.
<p>Algemeen</p> <ul style="list-style-type: none"> - ijzerwerk van de luidklokken 	<p>M Diverse onderdelen van de klokkenstoel zijn sterk gecorrodeerd. De omvang van het ijzer is op enkele plaatsen sterk afgenomen door de corrosie. Zo is er een klemband van de luidas geknapt en de omvang van een spie is sterk afgenomen.</p> <p>Impressie van het gecorrodeerd ijzer. Op de foto is de geknapte klemband te zien en bijna doorgeroeste spie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ De ijzeren onderdelen demonteer, ontroesten en roestwerend behandelen. Rekening houden met het vervangen van de in sterkere mate aangetaste onderdelen.
<ul style="list-style-type: none"> - verankeringen en draadeinden/nagels door verbindingen 	<p>M Door roest aangetast.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Demonteren, ontroesten en roestwerend behandelen. Rekening houden met het vervangen van de in sterkere mate aangetaste onderdelen.
<ul style="list-style-type: none"> - luidklokken 	<p>M In de oostelijke klok zit een scheur.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nader laten onderzoeken door een specialist. Aan hand hiervan herstellen.

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES
- klepels	R Door roest aangetast.	○ Ontroesten en roestwerend behandelen.
- klepel bevestigingen	R Klepels hangen alleen aan lederen riemen. De riemen zijn erg droog.	○ De riemen invetten. ○ Overwegen om de gehele ophangconstructie van de klepel te vervangen door een stalen ophangpunt boven in de klok
- houten luidassen	R Verweerd	
- luidkok bevestiging aan as	M Sterk door roest aangetast.	○ De ijzeren onderdelen demontieren, ontroesten en roestwerend behandelen. Rekening houden met het vervangen van de in sterkere mate aangetaste onderdelen.
- houten luidwiel	M De vernageling in de hoepel zijn sterk geroest. Het houtwerk is gescheurd. Het luidwiel is verstevigd.	○ Het luidwiel herstellen.
- ijzeren luidwiel	R Roestig.	○ Ontroesten en roestwerend behandelen.
- luidhamer	M De oostelijke hamer is zeer roestig. De westelijke hamer is goed.	○ Ontroesten en roestwerend behandelen.
- bevestiging luidhamer aan stoel	G	
- tegengewicht westelijke klok	M Zeer roestig.	○ Ontroesten en roestwerend behandelen.
4. DIVERSEN		
<u>4.1 Technische installaties</u>		
4.1.2 <i>Bliksembeveiliging</i>		
Algemeen		
- installatie		
	NB De inspectie van de bliksembeveiliging heeft uitsluitend betrekking op de uitwendige installatie. Betreffende de juiste functionering, dient u de installatie periodiek te laten doormeten door een gespecialiseerd bedrijf.	
- leidingen en bevestigingen	G	
<u>4.2 Bereikbaarheid en toegankelijkheid</u>		
4.2.2 <i>Interieur (toegankelijkheid)</i>		
Algemeen		
- spits	R	
- verdiepingen	R	
Oriëntatieverlichting		
- spits	G Ter hoogte van de onderste vloer van de spits is de verlichting kapot.	○ Verlichting herstellen.

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES
Ladders en trappen - trappen	R De trappen zijn plaatselijk aangetast door hout borende insecten. Enkele treden zitten los en zijn beschadigd. Er ontbreken delen van de treden. Van het bordes van de 1 ^e naar de 2 ^e verdieping liggen de planken los. 	☐ Trappen herstellen.
- ladder ter hoogte van de klokkenstoel	S Een ladder om bij de zuidelijke galm-borden te komen ontbreekt.	☐ Ladder aanbrengen.
Trapgaten en openingen - vloer bij de klokken	M Bij de trapopening ontbreekt een luik waardoor er valgevaar is.	☐ Luik aanbrengen.
- spits	M In de spits zijn de trapgaten recht onder elkaar, waardoor er kans is als men valt, door de trapgaten nog verder naar beneden valt.	☐ Trapgaten met een luik afdekken.
Losse ladders - spits	G	
Loopplanken, bordessen en loopbruggen - boven luidklokken en in spits	M Bordessen zijn niet voorzien van leuningen. Bordessen liggen niet dicht, hierdoor kans op valgevaar.	☐ Leuning aanbrengen. ☐ Bordessen in spits dicht leggen.
- traphekken en luiken	M Op diverse plaatsen ontbreken traphekjes waardoor valgevaar ontstaat.	☐ Aanbrengen traphekjes waar dit niet mogelijk is een luik plaatsen.
4.2.3 Exterieur (bereikbaarheid) Algemeen - exterieur	G Ter hoogte van de spits is een omloop aanwezig met hekwerk.	
4.3 Bestrating/terrein Westzijde stoep - metselwerk - voegwerk	G R Plaatselijk open en loszittend voegwerk. 	☐ Partieel herstellen van het voegwerk, met een kalkhoudende mortel die qua structuur overeenkomt met de originele voeg.